

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Olympiakomitean lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034

Viite: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Erasmus+ -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 (U 62/2025 vp)

Suomen Olympiakomitea kiittää eduskunnan sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa. Erasmus+ on toistaiseksi ainoa EU-rahoitusohjelma, josta voidaan myöntää rahoitusta kohdennetusti liikunnan ja urheilun kehittämistyöhön. Muista EU-rahoitusohjelmista voidaan toisinaan myöntää rahoitusta, sikäli kuin liikunta ja urheilu edistävät näiden ohjelmien tavoitteita. Kuitenkin mahdollisuudet esimerkiksi liikuntapaikkojen rakentamiseen ja peruskorjaamiseen EU-varoin ovat nykyisellään hyvin rajalliset Suomessa.

Rahoituksen määrä ja kohdentaminen

Suomen Olympiakomitea pitää erittäin tervetulleena Erasmus+-ohjelman rahoituksen kasvattamista lähes 30 prosentilla verrattuna nykyiseen ohjelmakauteen. Osa kasvusta selittyy sillä, että ohjelmaan ehdotetaan yhdistettävän Euroopan solidaarisuusjoukot. Silti kasvu on merkittävää.

Samalla olemme huolissamme, että urheiluun ei jatkossa enää korvamerkittäisi osaa budjetista. Urheilun toimijat uhkaisivat jäädä hauissa muiden sektorien jalkoihin, ja rahoituksen ennustettavuus heikkenisi. Kysyntä Erasmus+ Sport -rahoitukselle on ollut jatkuvassa kasvussa, mihin nykyisin tarjolla oleva rahoitus ei kykene vastaamaan. Vuoden 2025 keskitetyssä urheilun kumppanuushaussa hakemusten määrä kasvoi 34 prosentilla 2 390 hakemukseen, ja samalla läpimenoprosentti laski n. 14 prosenttiin. Alle kuudennekselle hakemuksista myönnettiin siis rahoitusta. Ehdotamme, että jatkossa 5 prosenttia Erasmus+-rahoituksesta kohdistetaan urheiluun. Samalla pienimpien organisaatioiden pääsyä rahoituksen pariin tulee edistää erityisesti vähentämällä hankehakujen ja -hallinnoinnin byrokratiaa.

Kannatamme valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan Suomen houkuttelevuus kohdemaana ja hankepartnerina on keskeistä varmistaa. On tärkeää varmistaa myös, että rahoituksen myöntämisperusteet eivät kohtele eri EU-jäsenmaita eriarvoisesti. Nykyisellään Erasmus+-ohjelman toimeenpanossa ei aina (keskitetyt haut) ei oteta huomioon valtavia kustannuseroja Euroopan eri osien välillä.

Ehdotus rahoituksen hajauttamisesta

Komission ehdotuksessa tulevaksi ohjelmaksi ehdotetaan myös, että nykyistä merkittävämpi osa rahoituksesta hajautetaan EU-jäsenmaitiin. Nykyisistä rahoituslinjoista vain liikkuvuushankkeet on hajautettu,

Suomen Olympiakomitea

Paavo Nurmen tie 1
00250 Helsinki

ja muu rahoitus myönnetään Brysselistä käsin. Tämä on ollut Suomelle positiivinen asia, sillä pienehköstä potista kilpailtaessa olemme pärjänneet kokoamme paremmin. Rahoituksen hajauttaminen jäsenmaihiin on järkevää vain, mikäli jäsenmaakohtaisesti jaettava summa on merkittävä. Komission esittämillä luvuilla hajauttaminen ei hyödytä hakijoita pienimmistä maista kuten Suomesta, joten emme voi sitä kannattaa.

Hajauttamisen edellytyksenä tulisi olla myös, että kansallinen toimisto tuntee urheilun kentän sekä sen tarpeet. Suomessa tilanne on hyvä, sillä Opetushallituksen väki tuntee kentän ja palvelee meitä erinomaisesti. Asiaa voitaisiin edistää koko EU:n tasolla säännöllisillä koulutuksilla ja yhdenmukaistetuilla ohjeilla.

Hakukelpoisuus

Erasmus+ Sport -rahoitus on vaikuttavaa vain silloin, kun hankkeiden tulokset (kuten osaaminen ja toimintamallit) jalkautuvat ja jäävät elämään. Siksi rahoitusta tulisi kanavoida yhä vahvemmin liikunnan ja urheilun legitiimeille toimijoille. Tällaisilla toimijoilla on pysyvää toimintaa liikunnan ja urheilun ruohonjuuritasolla, esim. urheiluseurat, tai ne tuottavat palveluja ruohonjuuritason toimijoille, esim. lajiliitot ja muut liikunnan kattojärjestöt. Viimeisillä ohjelmakausilla Erasmus+ Sport -rahoituksen ympärille on valitettavasti syntynyt kokonainen hankeorganisaatioiden ekosysteemi, jolla tällaista kosketuspintaa ei ole. Niille Erasmus+ on ansaintamalli, mikä ei mielestämme ole ohjelman tarkoitus.

Jotta rahoitusta voitaisiin paremmin kanavoida legitiimeille toimijoille, arviointiperusteita tulee muuttaa nykyisestä. Nykyisellään arviointi perustuu narratiiviin, suosien ammattimaisia hakijoita ja hankeorganisaatioita, joilla ei välttämättä ole kosketuspintaa liikunnan ja urheilun arkeen. Arvioinnin painopistettä tulee siirtää toteutuksen laatuun ja toteutettavuuteen. Näin rahoitusta voitaisiin kanavoida toimijoille, jotka toimivat aidosti ja pitkäjänteisesti liikunnan ja urheilun ruohonjuuritasolla tai sen tukemiseksi.

Toinen keino olisi varmistaa tietty osa budjetista järjestäytyneen urheilun toimijoille. Pidämme tärkeänä, että myös muut legitiimit liikuntaa edistävät organisaatiot esimerkiksi koulutussektorilta voivat päästä rahoitukseen kiinni. Tärkeää on, että toteutettavuutta, toteutuksen laatua ja tulosten jalkauttamista tarkastellaan keskeisenä osana arviointia.

Nykyisellään yksi organisaatio voi hakea ja saada rahoitusta jopa kymmenille eri hankkeille pelkästään yhdestä hausta, ja näin on käynytkin. Jotta rahoitus jakaantuisi reilummin ja kohtuullisemmin, tulisi Erasmus+ Sport -ohjelmassa tai laajemmin koko ohjelmassa tulisi ottaa käyttöön hakemuskatto, eli organisaatio saisi olla vuosittain mukana enintään esim. 10 hakemuksessa. Hakujärjestelmä ei saisi sallia suurempia hakemuskattajia, tai rikkomukset tulisi sanktioida. Lisäksi tulisi luoda mekanismeja, joilla taataan legitiimien toimijoiden mukanaolo ja hyötyminen hankkeista.

Teemat

Komission ehdotuksen mukaan Erasmus+-ohjelman tavoitteena on edistää eurooppalaista urheilumallia investoimalla ruohonjuuritason urheiluun, erityisesti vapaaehtoistoimintaan, saavutettavuuden varmistamiseen, osallistumisen edistämiseen, integriteetin suojelemiseen, hyvän hallinnon tukemiseen and

Suomen Olympiakomitea

Paavo Nurmen tie 1
00250 Helsinki

vahvistamaan urheilun sosiaalista, koulutuksellista ja yhteisöllistä roolia toimilla, joilla keskitytään reilun, inklusiivisen ja kestävän urheilujärjestelmän rakentamaan Euroopan laajuisesti.

Eurooppalaisen urheilumallin ytimessä ovat järjestäytyneet urheilun toimijat kuten urheiluseurat ja lajiliitot. Ehdotus vahvistaa niiden asemaa Erasmus+-edunsaajina, mikä on positiivista. Liikunnan ja urheilun legitiimeihin toimijoihin kuuluu Suomessa laajasti erilaisia toimijoita. Esimerkiksi matalan kynnyksen liikuntaharrastamista ja liikunnallista elämäntapaa edistää moni muukin kuin järjestäytyneen urheilun toimija, kuten sote-järjestöt, kunnat ja oppilaitokset.

Urheilun toimijat ovat hyödyntäneet Erasmus+ Sport -rahoitusta koko sen olemassaolon ajan menestyksekkäästi esimerkiksi hyvän hallinnon, yhdenvertaisuuden, kestävän kehityksen, tasa-arvon ja lasten oikeuksien edistämiseksi. Näemme, että ohjelmaluonnoksen ehdotus tavoitteesta tukea eurooppalaista urheilumallia mahdollistaisi tämän työn jatkossakin.

Pidämme valitettavana, että komissio ei ole enää ehdottanut ympäristöä ja ilmastonmuutosta horisontaaliseksi painopisteeksi. Erasmus+ Sportin on tärkeää jatkossakin olla urheilulle mahdollistaja kestävyuden edistämiseksi. Lisäksi Erasmus+-ohjelmasta on voitu myöntää lisätukea ekologisempaan matkustamiseen.

Rahoitettavat toiminnot

Komission ehdotuksen mukaan jatkossa ohjelmasta rahoitettaisiin hankkeita a) oppimismahdollisuuksiin kaikille, sisältäen ihmisten ja osaamisen liikkuvuuden ja EU:n alueella tehtävän nuorison vapaaehtoistyön edistäminen sekä toimet lahjakkuuksien ja huipputaiteen edistämiseen EU:n alueella ja b) kapasiteetin vahvistamiseen, sisältäen organisaatioiden välisen yhteistyön ja politiikkatasoisen yhteistyön.

Valtioneuvoston kannan mukaan liikkuvuushankkeissa tulisi erityisesti edistää ruohonjuuritasolla toimivien valmentajien, henkilöstön sekä vapaaehtoisten mahdollisuuksia parantaa osaamistaan, pätevyyttään ja hankkia uusia taitoja liikkuvuuden kautta toisessa organisaatiossa kehittäen näin ensisijaisesti liikunta- ja urheiluseurojen valmiuksia. On tärkeää kuitenkin huomata, että harvalla ruohonjuuritason toimijalla on mahdollisuuksia ja osaamista hakea rahoitusta liikkuvuuden edistämiseen. Siten olisi tärkeää, että esimerkiksi lajiliitot ja muut kattojärjestöt voisivat hallinnoida liikkuvuushankkeita, joissa kohderyhmänä ovat ruohonjuuritason asiantuntijat. Myös kattojärjestöt hyötyvät liikkuvuushankkeiden tuomasta lisäarvosta, joka voidaan siirtää heidän ruohonjuuritasoan palvelemaan asiantuntijatyöhön.

On täysin epäselvää, mitä kapasiteetin vahvistamishankkeet tai ohjelmaluonnoksen mainitsema ”Sport Collaborative Alliances” tulevat pitämään sisällään. Nykymuotoisille pienille ja suurille kumppanuushankkeille, joita nykyisin haetaan keskitetysti, on ollut paljon kysyntää (ks. Rahoituksen määrä ja kohdentaminen), ja niillä on onnistuttu luomaan hyödyllistä uutta tietoa, toimintaa ja osaamista urheilusektorilla. Ohjelman toimeenpanoa yhteistyöhankkeiden osalta voisi kuitenkin yhä kehittää joustavammaksi ja hallinnollisesti vähemmän kuormittavaksi.

Suomen Olympiakomitea

Paavo Nurmen tie 1
00250 Helsinki

Kuluvalle rahoituskaudella Erasmus+-ohjelmasta on voitu rahoittaa myös eri kokoisia tuottoa tavoittelemattomia urheilutapahtumia. Näemme rahoituksen tapahtumille jatkossakin hyödylliseksi. Lisäksi EU-rahoituksella tulisi voida rahoittaa koko maanosaa hyödyttäviä suurtapahtumia. Urheilutapahtumilla on valtaisa potentiaali paitsi alueellisen elinvoiman lisääjinä, myös yhteisöllisyyden vahvistamiseksi koko EU:ssa. Urheilutapahtumien painopiste on pidempiaikaisen trendin mukaisesti siirtynyt kohti autoritäärisiä maita. On tärkeää tukea Euroopassa järjestettäviä tapahtumia ja näyttää, että urheilutapahtumia voi järjestää myös läpinäkyvästi sekä kestäväällä tavalla ilman, että ihmisoikeuksia poljetaan.

Liikunnan ja urheilun tarpeiden huomioon ottaminen

Ohjelmasta neuvoteltaessa päättäjien EU-tasolla ja kansallisesti tulee käydä aktiivista dialogia liikunnan ja urheilun toimijoiden kanssa. Vain siten legitiimien toimijoiden ja erityisesti ruohonjuuritason tarpeet osataan ottaa huomioon Erasmus+-ohjelmaa rakennettaessa sekä myöhemmin sen toimeenpanossa.

Erasmus+ Sport -rahoituksen lisäksi on tärkeää, että liikunnan ja urheilun toimijat pääsevät mukaan Erasmus+-ohjelmaan laajemmin sekä muihin tuleviin EU-rahoitusohjelmiin poikkihallinnollisesti. Liikunnan ja urheilun yhteiskunnallinen merkitys ulottuu lähes kaikille EU:n toimialoille terveydestä, osaamisesta, osallisuudesta ja koheesiosta kriisinsietokykyyn, taloudellisiin hyötyihin sekä diplomatiaan. Kannustamme päätöksentekijöitä mahdollistamaan liikunnan ja urheilun hyödyntämisen kaikilla hallinnonaloilla. Edellytyksenä tälle kuitenkin on, että liikunta ja urheilu ovat mainittuna EU-tason rahoitusohjelmissa kautta linjan.

E erityisen tärkeää seuraavalla EU-rahoituskaudella on, että liikuntapaikkarakentamiseen voidaan ohjata nykyistä paljon enemmän EU-varoja. Liikuntapaikkarakentamisen korjausvelka on yli miljardi euroa pelkästään Suomessa. Jotta ongelmaan voidaan tarttua ennen kuin liikuntapaikat lahoavat käsiimme, tulee **Suomen edistää liikunnan ja urheilun laajaa huomioonottamista kattavasti läpi EU-tason rahoitusohjelmien ja kansallisesti päätettävissä EU-rahoitusohjelmissaan, ml. maaseuturahasto, sosiaalirahasto, aluekehitysrahasto, koheesiorahasto ja oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, tai niiden perintöä jatkavat tulevat rahoitusohjelmat.**

Toivomme lisäksi, että eduskunnan sivistysvaliokunta edellyttää Suomelta Erasmus+-ohjelman kohderyhmien edustajien osallistamista ja heidän näkemystensä huomioon ottamista läpi neuvotteluprosessin. Toivomme myös, että valiokunta edellyttää, että liikunnan ja urheilun toimijat tulee ottaa mukaan muiden EU-rahoitusohjelmien rakentamiseen kautta linjan, niin EU-tason ohjelmia kuin myöhemmin kansallisia ohjelmia valmisteltaessa.

Helsingissä 2.12.2025

Riku Tapio
Toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

Suomen Olympiakomitea
Paavo Nurmen tie 1
00250 Helsinki